

Sygn. akt XXVIII C 868/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07 kwietnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birška

po rozpoznaniu w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym w dniu 07 kwietnia 2022 roku

sprawy z powództwa **P. B. i T. B.**

przeciwko **Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę i o ustalenie ewentualnie o zapłatę i o ustalenie

I. ustala, że umowa o kredyt hipoteczny NR KH/ (...), zawarta pomiędzy powodami a stroną pozwaną w dniu 16 stycznia 2007 roku, jest nieważna;

II. zasądza od strony pozwanej Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów P. B. i T. B. do ich majątku wspólnego kwotę 121 613,52 zł (sto dwadzieścia jeden tysięcy sześćset trzynaście złotych i pięćdziesiąt dwa grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi:

a) od kwoty 85 452,97 zł (osiemdziesiąt pięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt dwa złote i dziewięćdziesiąt siedem groszy) od dnia 01 czerwca 2021 roku do dnia zapłaty,

b) od kwoty 36 160,55 zł (trzydzieści sześć tysięcy sto sześćdziesiąt złotych i pięćdziesiąt pięć groszy) od dnia 11 lutego 2022 roku do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od strony pozwanej Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów P. B. i T. B. do ich majątku wspólnego kwotę 11 864 zł (jedenaście tysięcy osiemset sześćdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt XXVIII C 868/21

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 07 kwietnia 2022 roku

W pozwie, złożonym w dniu 15 marca 2021 roku (k. 82 – data nadania przesyłki poleconej) przeciwko Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej też jako: Bank (...) S.A.” lub „Bank”), powodowie P. B. i T. B. domagali się:

I. zasądzenia od strony pozwanej łącznie na ich rzecz kwoty 85 452,97 zł tytułem zwrotu świadczeń uiszczonych nienależnie na poczet nieważnej umowy kredytu hipotecznego nr KH/ (...) w okresie od dnia 15 marca 2011 roku do dnia 08 marca 2021 roku, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi:

- od kwoty 83 208,97 zł za okres od dnia 02 lutego 2021 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 2 244,00 zł za okres od ósmego dnia po doręczeniu odpisu pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty;

II. ustalenia, że umowa kredytu hipotecznego nr KH/ (...), mająca łączyć strony postępowania, jest nieważna.

Ewentualnie – w razie nieuwzględnienia powyższych roszczeń – powodowie wnieśli o:

III. zasądzenie od strony pozwanej łącznie na ich rzecz kwoty 32 850,15 zł, tytułem zwrotu świadczeń uiszczonych nienależnie w okresie od dnia 15 marca 2011 roku do dnia 08 marca 2021 roku w oparciu o zawarte w umowie kredytu hipotecznego nr KH/ (...) niedozwolone postanowienia umowne dotyczące indeksowania kwoty kredytu i rat kredytu do CHF według kursów wyznaczonych przez stronę pozwaną, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od ósmego dnia po doręczeniu odpisu pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty;

IV. ustalenie, że umowa kredytu hipotecznego nr KH/ (...), łącząca strony postępowania, obowiązuje na przyszłość z pominięciem niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksacji kredytu, tj. § 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 umowy kredytu – co skutkuje tym, że powodowie zobowiązani są do spłaty kredytu jako złotowego z zachowaniem ustalonego w umowie oprocentowania oraz pozostałych warunków umowy.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej łącznie na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa według norm przepisanych, a w razie oddalenia powództwa w całości lub części – o odstąpienie od obciążania ich kosztami procesu, z uwagi na charakter sprawy i rodzaj dochodzonych roszczeń (art. 102 k.p.c.).

Uzasadniając żądania pozwu, powodowie wyjaśnili, że roszczenia objęte pozwem wynikają z zawarcia przez nich z Bankiem (...) S.A. umowy kredytu hipotecznego nr KH/ (...) indeksowanego kursem CHF, która w ich ocenie jest w całości nieważna. Wskazali, że kredyt został uruchomiony w złotych polskich, a następnie za pomocą mechanizmu indeksacji przeliczony do franka szwajcarskiego. Podali, że w chwili uruchomienia kredytu kwota kredytu w PLN miała być przeliczona na CHF według kursu kupna z wewnętrznej tabeli kursowej pozwanego Banku, zaś poszczególne raty miały być spłacane w PLN według kursu sprzedaży narzuconego jednostronnie przez pozwanego Bank. Zarzucili, że postanowienia § 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 w/w umowy naruszają granice swobody umów (art. 353⁽¹⁾ k.c.) oraz że przedmiotowa umowa narusza przepis art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe a także zasadę walutowości i nominalizmu.

W dalszej części uzasadnienia pozwu powodowie podnieśli zarzuty dotyczące abuzywności kwestionowanych postanowień umownych dotyczących indeksacji. Dodali, że umowa ta sprzeczna jest także z zasadami współzycia społecznego. Podnieśli, że na skutek wymienionych wadliwości umowę tę należy uznać za nieważną. Kolejno powodowie wskazali, że mają interes prawny w żądaniu ustalenia (k. 3 – 39 – pozew, k. 90 – 91 – pismo uzupełniające z dnia 27 kwietnia 2021 roku).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Bank (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictw.

Uzasadniając swoje stanowisko procesowe, strona pozwana zakwestionowała roszczenie powodów zarówno co do zasady jak i co do wysokości, zaprzeczając przy tym, aby przedmiotowa umowa była nieważna bądź, aby jej postanowienia stanowiły klauzule abuzywne. Ponadto zarzuciła, iż powodowie nie posiadają interesu prawnego w żądaniu ustalenia. Dodała, że przyczyną złożenia pozwu nie są rzekome wady prawne umowy, lecz niezadowolenie powodów z aktualnego kursu franka szwajcarskiego. Podniosła, że nie ma możliwości zastosowania stawki LIBOR do kredytu złotowego. Wskazała, że nawet po stwierdzeniu abuzywności normy odsyłającej do konkretnych tabel kursowych w umowie nie powstałaby luka, którą Sąd miałby zapełnić. Zarzuciła także, iż roszczenia powodów są przedawnione w zakresie świadczeń spełnionych na rzecz Banku w okresie wcześniejszym niż 3 lata przed podjęciem przez powodów próby przerwania biegu przedawnienia w niniejszej sprawie.

W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew strona pozwana podniosła, że kwota kredytu została w umowie określona oraz że kurs waluty wyznaczany był przez nią w oparciu o obiektywne czynniki. Zarzuciła, że powództwo nie ma oparcia w prawie, a nawet gdyby przyjąć twierdzenia przeciwne, to roszczenia powodów zmierzają wprost do nadużycia wskazanej podstawy prawnej, co jest sprzeczne z regułami art. 5 k.c.

Kolejno strona pozwana odniosła się do poszczególnych zarzutów powodów dotyczących naruszenia art. 69 ustawy Prawo bankowe i abuzywności kwestionowanych postanowień umownych, podnosząc m.in. że kredyty indeksowane dopuszczalne są w świetle przepisów prawa i stanowią realizację zasady swobody umów a także wskazując na dopuszczalność stosowania Tabel kursowych przez Bank i na wypełnienie przez Bank wobec powodów obowiązku udzielenia informacji o ryzyku kursowym.

Strona pozwana podniosła, że ewentualne uznanie kwestionowanych klauzul dotyczących indeksacji za bezskuteczne, nie może prowadzić do nieważności całej umowy, lecz do wyeliminowania tylko odesłania do tabel kursowych Banku. Podniosła, że: istnieje możliwość zastąpienia abuzywnych postanowień przepisami prawa powszechnie obowiązującego; uzupełnienie spornej klauzuli w oparciu o przepisy Prawa bankowego; zastosowanie kursu średniego NBP.

Na zakończenie strona pozwana zaprzeczyła, aby otrzymała jakiegokolwiek nienależne świadczenie w wyniku spłacania przez powodów rat kredytu i innych opłat, wskazując, iż posiadała podstawę prawną do uzyskania korzyści. Dodała, że ustalenie nieważności umowy naraża powodów na szczególnie negatywne konsekwencje. Zakwestionowała również datę początkową roszczenia odsetkowego powodów (k. 120 – 239 – odpowiedź na pozew).

Pismem z dnia 12 stycznia 2022 roku powodowie **rozszerzyli żądania o zapłatę główne oraz ewentualne** w ten sposób, że w ramach żądania głównego o zapłatę wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej łącznie na ich rzecz dalszej kwoty 36 160,55 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 02 lutego 2021 roku do dnia zapłaty, wskazując, że sumarycznie wnoszą o zasądzenie od strony pozwanej łącznie na ich rzecz kwoty 271 613,55 zł tytułem zwrotu świadczeń uiszczonych przez nich nienależnie na poczet nieważnej umowy kredytu hipotecznego nr KH/ (...) w okresie od dnia 28 lutego 2007 roku do dnia 08 marca 2021 roku wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi za okres od dnia 02 lutego 2021 roku do dnia zapłaty. Natomiast w ramach żądania ewentualnego o zapłatę powodowie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej łącznie na ich rzecz dalszej kwoty 8 177,07 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 02 lutego 2021 roku do dnia zapłaty, tj. sumarycznie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej łącznie na ich rzecz kwoty 41 027,22 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 02 lutego 2021 roku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu świadczeń uiszczonych przez nich nienależnie w okresie od dnia 28 lutego 2007 roku do dnia 08 marca 2021 roku, w oparciu o zawarte w umowie kredytu hipotecznego nr KH/ (...) niedozwolone postanowienia umowne dotyczące indeksacji kredytu do CHF (k. 357 – 359 – pismo procesowe rozszerzające powództwo).

Na rozprawie w dniu 09 lutego 2022 roku pełnomocnik powodów w ich imieniu oświadczył, że powodowie w ramach roszczenia głównego o zapłatę domagają się zasądzenia od strony pozwanej łącznie na ich rzecz kwoty 121 613,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 02 lutego 2021 roku do dnia zapłaty, natomiast podana w piśmie rozszerzającym żądanie pozwu kwota 271 613,55 zł stanowi nową wartość przedmiotu sporu po rozszerzeniu żądania pozwu a nie łączną kwotę, jakiej zasądzenia domagają się powodowie (k. 371 – 372 – protokół z rozprawy z dnia 09 lutego 2022 roku).

W piśmie procesowym z dnia 21 lutego 2022 roku pełnomocnik powodów ponownie w ich imieniu oświadczył, że roszczenie główne powodów o zapłatę po rozszerzeniu powództwa opiewa na kwotę 121 613,52 zł, zaś – wskazana w piśmie rozszerzającym żądanie pozwu – kwota 271 613,55 zł odnosi się do wartości przedmiotu sporu po rozszerzeniu powództwa oraz że wskazana omyłka ma charakter oczywisty (k. 379 – pismo procesowe z dnia 21 lutego 2022 roku).

W odpowiedzi na pismo rozszerzające powództwo, strona pozwana w piśmie z dnia 10 marca 2022 roku podtrzymała w całości dotychczasowe stanowisko w sprawie, w szczególności wnosząc o oddalenie powództwa w

całości, również w zmodyfikowanym zakresie, i zasądzenie kosztów postępowania od powodów na rzecz Banku według norm przepisanych (k. 381 – 387 – odpowiedź na modyfikację powództwa).

Po uprzednim złożeniu przez strony postępowania stanowisk końcowych na piśmie (k. 389 – 390, k. 392 – 395), Sąd postanowieniem z dnia 07 kwietnia 2022 roku na podstawie art. 15 z.zs² ustawy z dnia 02 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 roku, poz. 1842 t.j. z późn. zm.) zamknął rozprawę (k. 397) i wydał wyrok na posiedzeniu niejawnym (k. 398).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małżonkowie T. B. i P. B. w 2006 roku planowali kupić lokal mieszkalny, aby w nim zamieszkać. Nie mieli wystarczających środków pieniężnych na realizację tego celu, dlatego zwrócili się do kilku banków o przedstawienie im oferty kredytowej. Spośród przedstawionych ofert uznali, że oferta kredytowa Banku (...) S.A. jest dla nich najkorzystniejsza z uwagi na najniższe oprocentowanie i najniższą wysokość raty kredytowej. W Banku tym poinformowani ich, że nie mają zdolności kredytowej, aby otrzymać kredyt złotowy a mają taką zdolność na kredyt powiązany z walutą frank szwajcarski (CHF). Przed zawarciem umowy kredytu pracownik Banku (...) S.A. informował ich o tym, że waluta CHF jest stabilna, nie wiąże się z żadnym ryzykiem a wahania kursu waluty CHF będą niewielkie. Nie wyjaśniał im przeliczeń walutowych, które miały być stosowane na podstawie postanowień umowy kredytu, ani nie przedstawiał historycznych kursów waluty CHF.

(**dowód:** k. 372 – 373 - przesłuchanie powódki T. B. w charakterze strony; k. 375- przesłuchanie powoda P. B. w charakterze strony)

We wniosku kredytowym nr (...), wypełnionym na druku Banku w dniu 27 grudnia 2006 roku, P. B. i T. B. zwrócili się do Banku (...) S.A. o udzielenie kredytu w kwocie 150 000 PLN, która miała zostać przeznaczona na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym. Spośród czterech opcji: PLN, EURO, USD i CHF zaznaczono, że walutą kredytu ma być CHF. Wpisano, że okres kredytowania ma wynosić 444 miesiące, raty mają być równe a kredyt ma być wypłacony jednorazowo.

W rubryce „Informacje o wnioskodawcach” wpisano, że P. B. ma wykształcenie zawodowe, z zawodu jest stolarzem, pracuje na podstawie umowy o pracę na czas określony na stanowisku oczyszczacza odlewów a jego aktualna miesięczna płaca podstawowa brutto wynosiła 8 279,43 zł. Odnośnie T. B. wskazano, że ma wykształcenie policealne, z zawodu jest technikiem ekonomistą/obsługa celna, pracuje na podstawie umowy o pracę na czas określony na stanowisku księgowej a jej aktualna miesięczna płaca podstawowa brutto wynosiła 1 250 zł. We wniosku zaznaczono, iż oboje wnioskodawcy nie prowadzą działalności gospodarczej.

(**dowód:** k. 325 - 329 – kserokopia wniosku kredytowego (...))

P. B. i T. B. poświadczili własnoręcznymi podpisami, że zapoznali się z informacjami, zawartymi na druku – sporządzonym przez Bank, datowanym na dzień 27 grudnia 2006 roku – zatytułowanym „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej”.

W treści powyższego druku wskazano m.in. że wybierając zadłużenie w walucie obcej, Kredytobiorcy korzystają aktualnie z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i spłacają miesięcznie niższą ratę kredytu. Podkreślono, że zaciągając zobowiązania w walucie obcej, Kredytobiorcy narażeni są na ryzyko zmiany kursów walutowych a występowanie ryzyka kursowego sprawia, że zarówno rata spłaty, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu przeliczona na PLN na dany dzień podlega ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu waluty. Podano, że ryzyko kursowe jest znacznie mniejsze, jeżeli o kredyt walutowy ubiega się Kredytobiorca, osiągający dochody w tej samej walucie obcej. Wskazano, że warto rozważyć zaciągnięcie długoterminowego kredytu w PLN jako korzystną alternatywę w stosunku do kredytów walutowych, które mimo atrakcyjnych aktualnie warunków

cenowych w długim okresie mogą okazać się droższe na skutek wzrostu kursów walutowych. Kolejno wskazano, że zarówno w przypadku kredytów złotych jak i walutowych, oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę procentową, Kredytobiorca ponosi ryzyko zmian stóp procentowych. Podano, że zmienność kursów walutowych oraz wahania stóp procentowych powodują, że rzeczywiste koszty obsługi długu mogą okazać się znacznie wyższe od wcześniej założonych.

W tabelce, zawartej na powyższym druku, wskazano 5 sytuacji modelowych, obrazujących szacowaną wysokość raty przy uwzględnieniu zmiany stopy procentowej, podając, iż przy aktualnym poziomie kursu CHF i aktualnym poziomie stopy procentowej szacowana wysokość raty wynosiłaby 343,74 zł; przy założeniu, że stopa procentowa kredytu w CHF jest równa stopie procentowej kredytu w PLN a kapitał jest większy o 20% - szacowana wysokość raty wynosiłaby 526,40 zł; przy założeniu, że kurs CHF wzrośnie o wartość stanowiącą różnicę między maksymalnym i minimalnym kursem CHF z okresu ostatnich 12 miesięcy, tj. o 10,88% - szacowana wysokość raty wynosiłaby 381,15 zł, natomiast przy założeniu, że stopa procentowa wzrośnie o 400 pb – szacowana wysokość raty wynosiłaby 537,94 zł, zaś przy założeniu, że stopa procentowa wzrośnie o wartość stanowiącą różnicę między maksymalną i minimalną wartością stopy referencyjnej z okresu ostatnich 12 miesięcy, tj. o 0,788 p.p. – szacowana wysokość raty wynosiłaby 378,68 zł.

W treści powyższego druku wskazano, że załącznikami do niego są: Historia zmian kursu CHF do złotego oraz Historia zmian stawki referencyjnej dla CHF.

(**dowód:** k. 332 – 333 – kserokopia druku „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej”)

W dniu 03 stycznia 2007 roku Bank dokonał wstępnej oceny zdolności kredytowej Wnioskodawców, wpisując w parametrach wejściowych symulacji kwotę wnioskowanego kredytu 150 000,00 PLN oraz walutę kredytu CHF. W analizie dla kredytu w PLN wskazano oprocentowanie w wysokości 5,30% oraz wysokość raty – 785,97 PLN, natomiast dla kredytu w CHF wskazano oprocentowanie w wysokości 3,5% oraz ratę w wysokości 647,88 PLN. Wskazano, że Wnioskodawcy mają zdolność kredytową zarówno na kredyt w PLN jak i na kredyt w CHF.

(**dowód:** k. 330 – 331 – wydruki z parametrów wejściowych symulacji i wstępnej oceny zdolności kredytowej klienta)

W dniu 16 stycznia 2007 roku P. B. i T. B. (dalej też jako (...) lub (...)) oraz Bank (...) S.A. z siedzibą w W. podpisali – sporządzoną w dniu 11 stycznia 2007 roku – umowę o kredyt hipoteczny NR KH/ (...) (dalej też jako „Umowa”).

Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 zdanie 1 Umowy kwota kredytu wynosić miała 150 000,00 PLN a kredyt miał być indeksowany do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu wypłacanego w transzach Bank miał wysłać do Kredytobiorcy pismo informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytu w CHF oraz jego równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu/transzy, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania miały mieć wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo odsetkowej.

W § 2 ust. 3 Umowy wskazano, że celem kredytu jest zakup gotowego mieszkania na rynku wtórnym – kwota 150 000,00 PLN.

Okres kredytowania określono na 420 miesięcy (§ 2 ust. 6 Umowy). Wypłata kredytu miała nastąpić jednorazowo na rachunek bankowy Zbywcy Kredytowanej Nieruchomości (§ 3 ust. 1 – 2 Umowy).

§ 6 ust. 1 Umowy stanowił, że kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, natomiast § 6 ust. 3 Umowy – że oprocentowanie kredytu wynosi 3,5025% w stosunku rocznym, co stanowiło sumę stopy referencyjnej

LIBOR 3M (CHF) obowiązującej w dniu sporządzenia Umowy oraz marży w wysokości 1,40 p.p., stałej w całym okresie kredytowania.

W § 7 ust. 1 Umowy wskazano, że Kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2, w złotych polskich z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych Banku (...) SA.

W § 9 Umowy ustanowiono zabezpieczenia spłaty kredytu w postaci: hipoteki kaucyjnej do kwoty 255 000,00 PLN na rzecz Banku, ustanowionej na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego, będącej przedmiotem kredytu; cesji na Bank praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości, o której mowa w § 2, na której zostanie ustanowiona hipoteka, zgodnie z warunkami określonymi w § 3 i § 5 Umowy; cesji na Bank praw z polisy ubezpieczeniowej na życie Kredytobiorcy P. B., zgodnie z warunkami określonymi w § 3 i § 5 Umowy; do czasu otrzymania przez Bank odpisu z księgi wieczystej nieruchomości z prawomocnym wpisem pierwszej hipoteki na rzecz Banku – ubezpieczenie kredytów zabezpieczanych hipotecznie na podstawie umowy, zawartej przez Bank z Towarzystwem (...) S.A.

Stosownie do § 11 ust. 2 pkt 1 i ust. 5 Umowy integralną jej część stanowić miał Regulamin, który miał zastosowanie w zakresie nieuregulowanym Umową.

(**dowód:** k. 43 – 48 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy o kredyt hipoteczny nr KH/ (...))

W § 2 pkt 8 lit. f) Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej Banku (...) S.A. wskazano, że użyte w nim określenie stopa referencyjna stawka LIBOR (3M) (London Interbank Offered Rate) oznacza stopę procentową podawaną przez R., ustaloną o godzinie 11:00 (...) w L., na podstawie średniej arytmetycznej kwotowań 3 – miesięcznych, po której banki gotowe są sprzedawać swoje nadwyżki finansowe na londyńskim rynku międzybankowym, w przypadku kredytu w CHF.

W § 2 pkt 19 Regulaminu podano, że użyte w nim określenie kredyt w walucie obcej oznacza kredyt udzielony w PLN indeksowany kursem waluty obcej według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku.

§ 3 ust. 1 i 2 Regulaminu stanowiły, że kredyt udzielany jest w PLN oraz że kredyt może być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych.

Zgodnie z § 5 ust. 16 pkt 2 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej, kredyt jest kredytem indeksowanym do walut wymienialnych i jest udzielany w złotych polskich, w umowie kredytowej kwota kredytu miała być określona w PLN.

Stosownie do § 8 ust. 3 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej, kwota raty miała być obliczana według aktualnego kursu sprzedaży dewiz dla danej waluty obowiązującego w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku w dniu spłaty raty. Tabela Kursów Walut Obcych miała być ustalana nie rzadziej niż raz dziennie, na podstawie kwotowań rynkowych poszczególnych par walut przy możliwym odchyleniu dla kursu kupna i kursu sprzedaży, nie większym niż 10% od kwotowań rynkowych. Rata miała być pobierana na koniec dnia, w którym przypadała jej płatność. W przypadku, gdy Tabeli Kursów Walut Obcych ustalana była w danym dniu co najmniej 2-krotnie, do ustalenia wysokości raty miał być przyjmowany kurs sprzedaży dewiz dla danej waluty najkorzystniejszy dla Kredytobiorcy z kursów obowiązujących w dniu płatności raty.

§ 9 ust. 4 Regulaminu stanowił zaś, że w przypadku kredytu w walucie obcej, Bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu, dokonać miał przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów Walut Obcych. Od wymagalnego kapitału, wyrażonego w PLN, Bank naliczać miał dalsze odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych.

Zgodnie z § 14 ust. 3 Regulaminu suma ubezpieczenia na życie Kredytobiorcy nie mogła być niższa od kwoty kredytu określonej w Umowie.

(**dowód:** k. 302 – 318 – wydruk Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A.)

Kredytobiorcy w dniu 25 stycznia 2007 roku złożyli w Banku dyspozycję wypłaty środków z kredytu, wpisując kwotę wypłaty 150 000 PLN oraz podając numer rachunku bankowego, na który miała zostać przelana na kwota.

(**dowód:** k. 334 – kserokopia dyspozycji wypłaty środków z kredytu)

Bank w dniu 30 stycznia 2007 roku wypłacił Kredytobiorcom kwotę 150 000 zł, przeliczając ją na zadłużenie w wysokości 63 513,57 CHF, stosując kurs 1 CHF = 2,3617 PLN.

(**dowód:** k. 51 – kserokopia zaświadczenia Banku o udzieleniu kredytu hipotecznego)

P. B. i T. B. w wykonaniu powyższej Umowy w okresie od 28 lutego 2007 roku do 08 marca 2021 roku wpłacili Bankowi łącznie kwotę 121 613,52 zł tytułem spłaty rat kapitałowo – odsetkowych.

W chwili spłaty pierwszej raty kapitałowo – odsetkowej przez Kredytobiorców, w dniu 28 lutego 2007 roku, wpłacona przez nich kwota w PLN została przeliczona przez Bank na CHF z zastosowaniem kursu 1 CHF = 2,4844228 PLN. Natomiast w chwili spłaty raty kapitałowo – odsetkowej w dniu 30 listopada 2020 roku wpłata kredytobiorców w PLN została przeliczona przez Bank na CHF z zastosowaniem kursu 1 CHF = 4,1476949 PLN.

(**dowód:** k. 52 – 66 – kserokopia zaświadczenia o poniesionych kosztach od kredytu hipotecznego wraz z załącznikiem; k. 67 – 70 – potwierdzenia przelewów tytułem spłaty rat kredytu za okres od 28 grudnia 2020 roku do 08 marca 2021 roku)

Środki pieniężne pochodzące z kredytu zostały przez Kredytobiorców w całości wykorzystane zgodnie z celem, określonym w Umowie, na zakup lokalu mieszkalnego, który służy zaspokojeniu ich potrzeb mieszkaniowych.

W chwili zawierania Umowy Kredytobiorcy nie prowadzili działalności gospodarczej.

W dacie zawarcia Umowy Kredytobiorcy pozostawali w związku małżeńskim, nie zawierali umów majątkowych małżeńskich. Kredyt spłacali ze środków z majątku wspólnego.

(**dowód:** k. 373 – zeznania powódki, k. 375 – zeznania powoda)

Pełnomocnik Kredytobiorców w ich imieniu pismem z dnia 19 stycznia 2021 roku wezwał Bank m.in. do zapłaty kwoty 119 369,52 zł, stanowiącej sumę świadczeń nienależnych uiszczonych przez nich na podstawie powyższej Umowy w okresie od 28 lutego 2007 roku do 30 listopada 2020 roku – w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. W piśmie tym zakwestionowano istnienie i wysokość zobowiązania Kredytobiorców z w/w Umowy.

Powyższe wezwanie zostało odebrane przez Bank w dniu 25 stycznia 2021 roku.

(**dowód:** k. 79 – 81 – kserokopie wezwania do zapłaty wraz z potwierdzeniem odbioru przesyłki)

Do chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie Bank nie zapłacił Kredytobiorcom żądanej przez nich kwoty.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z dokumentów i kserokopii dokumentów oraz z zeznań powodów. Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały

te dokumenty. Nie kwestionowały także prawdziwości i autentyczności dokumentów złożonych w kserokopiach. Sąd nie znalazł także podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej.

Odnośnie dowodu z przesłuchania powodów wskazać należy, iż w swoich zeznaniach zrelacjonowali oni przebieg zdarzeń związanych z zawarciem Umowy kredytu, akcentując przede wszystkim, że pracownik Banku zapewnił ich o tym, że waluta CHF jest stabilna oraz że nie wiąże się z nią ryzyko a także iż działali w zaufaniu do Banku. Oceniając zeznania powodów, Sąd miał na uwadze, że są oni bezpośrednio zainteresowani korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Jednakże – mając na uwadze treść ich zeznań oraz okoliczność, że znalazły one potwierdzenie w dowodach z dokumentów – Sąd ocenił je jako wiarygodne, logiczne i rzeczowe.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął dowody: z prywatnych wyliczeń powodów, stanowiących załączniki nr 6 i 7 do pozwu; z opinii biegłego sądowego, zgłoszonego w pkt VIII pozwu (k. 4); z oględzin płyty CD i znajdujących się na niej dokumentów, zgłoszonego w pkt 4 odpowiedzi na pozew (k. 122 - 125); z zeznań świadków A. K. (1) i J. C., zgłoszonych w pkt 5 odpowiedzi na pozew (k. 125 - 127); z protokołu z zeznań świadka K. M. złożonych w innej sprawie, zgłoszonego w pkt 6 odpowiedzi na pozew (k. 127); z opinii biegłego sądowego, zgłoszonego w pkt 7 odpowiedzi na pozew (k. 127); z dokumentów, wymienionych w pkt 2 lit. i oraz j pisma strony pozwanej z dnia 14 lipca 2021 roku (k. 270 - 271). Sąd uznał, że wymienione dowody nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Irrelevantne w niniejszej sprawie były bowiem ustalenia dotyczące sposobu pozyskiwania przez pozwaną Bank środków pieniężnych na potrzeby finansowania udzielanych kredytów indeksowanych do CHF oraz sposobu księgowania tych kredytów w ewidencji Banku. W niniejszej sprawie istotna była treść łączącej strony Umowy, a nie mechanizmy finansowe dotyczące udzielonego kredytu, stosowane przez pozwaną Bank.

Odnośnie dowodów z opinii biegłych sądowych, zgłoszonych przez obie strony postępowania, to – wobec oceny przedmiotowej Umowy, dokonanej w dalszej części uzasadnienia – fakty, które miały być wykazane tymi dowodami, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Natomiast dowód z wyliczeń, sporządzonych na zlecenie powodów, został pominięty, ponieważ stanowił dokument prywatny, który został zakwestionowany przez stronę pozwaną, zaś w zakresie wyliczenia nadpłat – także z tego względu, iż wyliczenia te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Dodać należy przy tym, iż kwoty wpłat dokonanych przez powodów na rzecz strony pozwanej mogły zostać ustalone na podstawie niekwestionowanych przez obie strony postępowania dokumentów w postaci zaświadczenia, wystawionego przez pozwaną Bank, oraz potwierdzeń przelewów.

Co do dowodów z zeznań świadków A. K. (2), J. C. i K. M., to Sąd miał także na uwadze, iż nie brali oni udziału w zawieraniu przedmiotowej Umowy z powodami, a więc ich zeznania dotyczyć mogłyby jedynie opisanie ogólnie przyjętej przez Bank procedury zawierania umów kredytu hipotecznego, zaś ustalenia te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Odnośnie zaś zgłoszonych przez stronę pozwaną dowodów z opinii prawnych, artykułów, raportów, stanowisk i innych publikacji, to wskazać należy, iż mogły one stanowić jedynie dowody na wykazanie faktów, że dokumenty te zostały sporządzone przez ich autorów oraz mogły one stanowić wyłącznie wzmocnienie argumentacji prawnej strony, która się na nie powołała. Nie mogły one jednak stanowić podstawy ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, nie miały one istotnego znaczenia dla jej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Żądania główne powodów o zapłatę w zakresie kwoty głównej oraz o ustalenie zasługiwały na uwzględnienie w całości. Żądanie główne o zapłatę podlegało oddaleniu w niewielkim zakresie dotyczącym części roszczenia odsetkowego. Wobec tego, Sąd w ogóle nie orzekał w przedmiocie zgłoszonych przez powodów żądań ewentualnych.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do podniesionych przez powodów zarzutów, dotyczącego nieważności przedmiotowej Umowy z powodu jej sprzeczności z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo bankowe oraz z powodu jej sprzeczności z zasadą walutowości i z zasadami współżycia społecznego. W ocenie Sądu, zarzuty te – z niżej podanych względów – okazały się nieuzasadnione.

Powodowie zarzucili, że w przedmiotowej Umowie nie określono elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu, zwłaszcza kwoty kredytu.

Odnosząc się do powyższego zarzutu, w pierwszej kolejności wskazać należy, iż do analizowanej Umowy mają zastosowanie przepisy ustawy Prawo bankowe. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia spornej Umowy – przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Z powyższego wynika zatem, że umowa kredytu jest umową nazwaną, dwustronnie zobowiązującą. Na jej podstawie bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji drugiej strony – kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych (kwotę kredytu), a kredytobiorca zobowiązuje się zwrócić kwotę wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami. Uprawnienie kredytobiorcy polega na tym, że może domagać się od banku wypłaty kredytu a obowiązek polega na tym, że ma zwrócić wypłaconą mu kwotę wraz z odsetkami. Umowa kredytu jest umową odpłatną, gdyż na kredytobiorcę nakłada obowiązek zapłacenia bankowi odsetek oraz prowizji, które mają charakter wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Ponadto jest to umowa konsensualna, czyli dochodzi do skutku w wyniku samego uzgodnienia przez strony jej podstawowych postanowień. Przedmiotem kredytu musi być określona kwota pieniężna. W umowie muszą być także określone zasady spłaty sumy kredytu.

Ponadto wskazać należy, iż sporna Umowa została zawarta przed zmianą ustawy Prawo bankowe, dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku (Dz.U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984), na mocy której dodano art. 69 ust. 2 pkt 4a UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Ustawa ta wprowadziła także uregulowanie, zawarte w art. 69 ust. 3 zdanie 1 UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo – odsetkowych bezpośrednio w tej walucie oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Powyższe nie stanowi ustawowej definicji kredytu indeksowanego lub denominowanego. Przyjmuje się jednak, że kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej to kredyt udzielony w złotych polskich, którego kwota jest odnoszona do waluty obcej. Kredyt taki jest kredytem złotowym, z tym, że na skutek denominacji lub indeksacji, saldo kredytu wyrażane jest w walucie obcej, do której kredyt został denominowany lub indeksowany. Kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kredytu bądź w walucie, do której kredyt został denominowany lub indeksowany bądź w walucie polskiej, po przeliczeniu raty wyrażonej w walucie. Wypłata kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej następuje w złotych polskich, zaś operacja z walutą obcą dokonywana jest jedynie „na papierze” dla celów księgowych, do faktycznego przekazania wartości dewizowych nie dochodzi. Do faktycznego obrotu dewizowego

dochodzi dopiero wówczas, gdy strony uzgodnią, że spłata kredytu przez kredytobiorcę następować będzie w walucie, do której kredyt indeksowano lub denominowano.

Mając powyższe na uwadze, dokonać należy rozróżnienia pomiędzy kredytem indeksowanym do waluty obcej a kredytem czysto walutowym. W przeciwieństwie do kredytu indeksowanego, kredyt walutowy to kredyt udzielony w innej niż PLN walucie, a zatem również w tej walucie wypłacany i spłacany. W niniejszej sprawie z uwagi na to, iż środki finansowe zostały wypłacone powodom w walucie polskiej oraz Umowa przewidywała, że w takiej też walucie powodowie będą spłacać raty kapitałowo – odsetkowe, z całą pewnością należy mówić o kredycie indeksowanym, nie zaś kredycie walutowym.

Przedmiotowa Umowa o kredyt w § 2 ust. 1 i 2 zdanie 1 przewidywała, że kwota kredytu wynosi 150 000,00 PLN oraz że kredyt jest indeksowany do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Stosownie do § 7 ust. 1 Umowy Kredytobiorca zobowiązał się spłacać kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych Banku (...) SA.

Zgodnie zatem z postanowieniami przedmiotowej Umowy, kredyt był wypłacony w złotych polskich, indeksowany kursem innej waluty – CHF. Natomiast z walutą CHF powiązana była inna stopa referencyjna niż dla PLN, tj. nie WIBOR, lecz LIBOR. Kwota wypłacona powodom w PLN zgodnie z Umową w dniu uruchomienia kredytu miała być przeliczona na CHF według kursu kupna CHF określonego w Tabeli Kursów. Wysokość rat kapitałowo – odsetkowych miała zostać ustalona z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów.

Zaznaczenia wymaga, że o tym, iż walutą kredytu był PLN świadczy nie tylko kwota kredytu, wskazana jednoznacznie w umowie w PLN, ale także treść § 2 ust. 2 Umowy, który wskazuje, iż kredyt jest indeksowany do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Oznaczało to, iż najpierw miała być wypłacona kwota w PLN i ta kwota następnie miała być przeliczona zgodnie z kursem CHF, a nie odwrotnie. Na PLN jako na walutę kredytu wskazuje także waluta zabezpieczeń ustanowionych w Umowie np. wartość hipoteki kaucyjnej wyrażona była w PLN – do sumy 255 000,00 PLN (§ 9 ust. 1 pkt 1 Umowy). Zgodnie z art. 68 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 roku, Nr 124, poz. 1361 z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia analizowanej Umowy – hipoteka zabezpiecza jedynie wierzytelności pieniężne i może być wyrażona tylko w oznaczonej sumie pieniężnej. Jeżeli wierzytelność zgodnie z prawem została wyrażona w innym pieniądzu niż pieniądz polski, hipotekę wyraża się w tym innym pieniądzu. Gdyby zatem wierzytelność – czyli kredyt – była wyrażona w CHF, również hipoteka powinna zostać wyrażona w CHF.

Postanowienia Regulaminu, stanowiącego integralną część spornej Umowy, także przemawiają za przyjęciem, że kredyt udzielony powodom był kredytem udzielonym w PLN a nie kredytem walutowym. W § 2 pkt 19) Regulaminu wskazano, że kredyt w walucie obcej to kredyt udzielony w PLN, indeksowany kursem waluty obcej wg Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku, zaś w § 3 ust. 1 i 2 – że kredyt udzielony jest w PLN oraz może być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych. Stosownie do § 8 ust. 3 zdanie 1 Regulaminu, w przypadku kredytu w walucie obcej, kwota raty miała być obliczana według aktualnego kursu sprzedaży dewiz dla danej waluty obowiązującego w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku w dniu spłaty raty. Zgodnie zaś z § 9 ust. 4 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej, Bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu, dokonać miał przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów Walut Obcych. Od wymagalnego kapitału wyrażonego w PLN Bank naliczać miał dalsze odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych.

Powyższe postanowienia Regulaminu również potwierdzają, że indeksacja była jedynie mechanizmem przeliczeniowym, nie czyniąc z tego kredytu strictly walutowego kredytu. Należy stwierdzić, iż nadal był to kredyt

złotowy, zadłużenie przeterminowane miało być bowiem wyrażone finalnie nie w CHF, lecz w PLN. Wreszcie zgodnie z § 14 ust. 3 Regulaminu od kwoty kredytu w PLN, a nie CHF ustalana była suma ubezpieczenia na życie Kredytobiorcy.

Podkreślić należy, iż zastosowany w Umowie mechanizm indeksacji nie zmieniał kwoty i waluty kredytu, wyrażonej w PLN, a stanowił on jedynie klauzulę przeliczeniową, mocą której strony ustaliły, że zobowiązanie wyrażone w walucie polskiej w dniu uruchomienia kredytu, a zatem z chwilą wykonania zobowiązania Banku do wypłaty kredytu (co nastąpić miało w PLN), miało zostać przeliczone na walutę obcą – na CHF, Kredytobiorca zobowiązany był do dokonania spłaty kredytu – przy czym wysokość rat, uiszczanych w PLN, obliczona miała być według kursu sprzedaży CHF.

Zgodnie z jednolitą linią orzecznictwa Sądu Najwyższego, przed wejściem w życie w/w ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku, tzw. „ustawy antyspreadowej”, dopuszczalne było na zasadzie swobody umów zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2011 roku, IV CSK 377/10; z dnia 29 kwietnia 2015 roku, V CSK 445/14; z dnia 22 stycznia 2016 roku, I CSK 1049/14; z dnia 27 lutego 2019 roku, II CSK 19/18 oraz z dnia 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18). Argumentem przemawiającym za dopuszczalnością zawierania umów o kredyt indeksowany przed wejściem w życie w/w ustawy nowelizującej było właśnie wprowadzenie do ustawy Prawo bankowe przepisu dotyczącego kredytów indeksowanych do waluty innej niż polska. Racjonalny ustawodawca nie wprowadziłby bowiem do porządku prawnego umowy, co do której zachodzą przesłanki do stwierdzenia jej nieważności.

Umowa kredytu indeksowanego, przewidującego spread walutowy, mieściła się zatem w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowiła jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 UPrB).

Mając na uwadze treść wyżej cytowanych postanowień § 2 ust. 1 i 2 Umowy, stwierdzić należało, iż zarzut powodów, że w powyższej Umowie nie określono rzeczywistej kwoty i waluty kredytu, nie jest trafny. W Umowie określono bowiem kwotę w złotych polskich, która podlegać będzie wypłacie Kredytobiorcom, zaś jakiej kwocie w CHF będzie odpowiadać ta kwota, miało zostać ustalone w dniu uruchomienia kredytu. Zauważyć należy, iż powodowie zainteresowani byli otrzymaniem kwoty w złotych polskich i otrzymali faktycznie kwotę w złotych polskich, o jaką wnioskowali we wniosku kredytowym. Kwota kredytu w złotych polskich w chwili zawierania Umowy była zatem powodom znana. Dodatkowo strony w Umowie ustaliły, że wartość wypłaconej w PLN kwoty (saldo kredytu) zostanie przeliczona do CHF według kursu kupna walut określonego w Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku w chwili uruchomienia kredytu.

W ocenie Sądu, samo wprowadzenie do Umowy postanowienia przewidującego mechanizm indeksacji – z wyżej wskazanych już względów – nie było sprzeczne z treścią art. 69 ust. 1 UPrB, gdyż nie naruszało zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c. Natomiast inną kwestią jest sposób określenia przez pozwany Bank mechanizmu indeksacji poprzez odesłanie do kursów walut, ustalanych w Tabelach kursowych, tworzonych przez Bank, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Podkreślić należy także, iż przedmiotowa Umowa o kredyt nie była sprzeczna z obowiązującym do 23 stycznia 2009 roku brzmieniem art. 358 § 1 k.c., który wskazywał, że z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, zobowiązania pieniężne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej mogą być wyrażone tylko w pieniądzu polskim. Wyjątek taki przewidywały zaś przepisy ustawy Prawo dewizowe. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy Prawo dewizowe z dnia 27 lipca 2002 roku (Dz.U z 2002 roku, Nr 141, poz. 1178 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia Umowy, obrotem wartościami dewizowymi w kraju jest zawarcie umowy lub dokonanie innej czynności prawnej powodującej lub mogącej powodować dokonywanie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami rozliczeń w walutach obcych albo przeniesienie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami własności wartości dewizowych, a także wykonywanie takich umów lub czynności. Stosownie do art. 3 ust. 3 cytowanej ustawy ograniczeń określonych w art. 9 [w dokonywaniu obrotu dewizowego z zagranicą oraz obrotu wartościami dewizowymi w kraju] nie stosuje się do obrotu dewizowego, o ile jedną z jego stron jest bank lub inna instytucja finansowa, prowadząca

działalność pod nadzorem władz nadzorczych, uprawnionych, na podstawie odrębnych przepisów, do sprawowania nadzoru nad określonymi instytucjami finansowymi. Stwierdzić należało zatem, iż w odniesieniu do banków zachodził ustawowy wyjątek od zasady walutowości, a więc banki nie potrzebowały zezwolenia dewizowego na dokonywanie czynności związanych z obrotem dewizowym, w tym czynności związanych z rozliczeniami w walucie obcej.

Ponadto dodać należy, iż w chwili zawierania przedmiotowej Umowy obowiązywał już art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogły zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. W tym wypadku waloryzacja następowała przez odesłanie do wartości obcej waluty (CHF) celem ustalenia wysokości świadczenia w PLN (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w z dnia 22 października 2020 roku, w sprawie I ACa 709/19; Z. Ofiarski: Komentarz do art. 69 ustawy Prawo bankowe, system Informacji Prawnej LEX).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż na zasadzie swobody umów dopuszczalne było umówienie się przez strony stosunku zobowiązaniowego na dokonanie waloryzacji poprzez odesłanie do waluty CHF. Na tej samej zasadzie dopuszczalne było zastosowanie kursu kupna waluty do przeliczenia wysokości wypłacanego kredytu zaś kursu sprzedaży waluty do przeliczenia wysokości rat kapitałowo – odsetkowych.

Ponadto wskazać należy, iż niezasadny okazał się zarzut powodów, iż przedmiotowa Umowa jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Wskazać należy, iż ustalenie nieważności czynności prawnej z powodu jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego może nastąpić jedynie w wyjątkowych wypadkach. To zatem na powodach spoczywał ciężar udowodnienia, że taki wyjątkowy wypadek miał miejsce w niniejszej sprawie. Natomiast w niniejszym postępowaniu powodowie nie wykazali, aby zaistniały wyjątkowe okoliczności (np. aby strona pozwana wykorzystwała nieporadność powodów lub ich przymusowe położenie). Wobec tego, stwierdzić należało, iż ten zarzut powodów nie zasługiwał na uwzględnienie.

I. *SPRZECZNOŚĆ UMOWY Z ART. 353¹ K.C.*

Wprawdzie przedmiotowej Umowy nie można było uznać za nieważną z powodu wyżej podniesionych zarzutów, jednakże w ocenie Sądu Umowa ta jest nieważna z innej – powołanej przez powodów – przyczyny, tj. z tego powodu, że jej postanowienia dotyczące mechanizmu indeksacji – w zakresie, w jakim odsyłają do kursów waluty ustalanych jednostronnie przez Bank w Tabeli kursów – naruszają granice swobody umów, gdyż sprzeczne są z naturą stosunku zobowiązaniowego, a więc Umowa sprzeczna jest z art. 353¹ k.c. Przy czym – jak już wyżej wskazano – samą indeksację należy uznać za ogólnie dopuszczalną, jednakże postanowienia tej konkretnej Umowy, określające mechanizm indeksacji naruszają granice swobody umów.

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W uzasadnieniu uchwały z dnia 22 maja 1991 roku, w sprawie III CZP 15/91 (OSNCP 1992, nr 1, poz. 1), Sąd Najwyższy wskazał, że natura umowy gospodarczej i generowanego przez nią stosunku sprowadza się generalnie do tego, że wyraża ona i pozwala realizować interes każdej ze stron, ponieważ zaś interesy te bywają przeciwstawne, istotą umowy stanowi uzgodnienie woli stron, wyrażającej ich interesy. Zgoda obydwu stron jest oczywistym wymaganiem tak przy zawarciu umowy, jak i przy zmianach jej treści, stąd też nawet przy najdalej idących ułatwieniach w realizacji inicjatywy zmian pozostawiona jest drugiej stronie możliwość odmowy zgody na zmiany. W tym stanie rzeczy za sprzeczne z naturą umowy gospodarczej należy uznać pozostawienie w ręku jednej tylko strony możliwości dowolnej zmiany jej warunków. Sprzeczność ta występuje szczególnie wyraźnie zwłaszcza przy umowach zawieranych nie w oparciu o indywidualne pertraktacje, ale w oparciu o regulamin wydany przez profesjonalistę, skoro jest oczywiste, że zawsze jest on zainteresowany w najkorzystniejszym dla siebie ukształtowaniu regulacji masowo zawieranych umów.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19 – które Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela – zasada swobody umów

nie zezwala na to, aby jedna strona, a zwłaszcza silniejsza ekonomicznie, mogła na etapie realizacji umowy kredytu narzucać drugiej stronie wymiar jej zobowiązań, szczególnie w zakresie podstawowych jej obowiązków wynikających z tej umowy.

Jeżeli zatem określenie wysokości świadczenia pozostawione zostanie wyłącznie jednej ze stron umowy, to umowa taka sprzeczna będzie z naturą zobowiązania.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, iż w przedmiotowej Umowie kredytu strony wprowadziły wzajemne świadczenia (w tym kwotę do wypłaty w PLN oraz oprocentowanie, w oparciu o które ustalona miała być kwota do spłaty), jednakże postanowienia klauzul indeksacyjnych, w związku z przyznaniem wyłącznie Bankowi uprawnienia do ustalania kursów walut w Tabeli Kursów, dawały stronie pozwanej możliwość dowolnej i nieograniczonej żądanymi postanowieniami umownymi zmiany wysokości świadczenia. Zgodnie z § 2 ust. 2 Umowy kredyt indeksowany był do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Stosownie natomiast do § 7 ust. 1 Umowy Kredytobiorca zobowiązał się spłacać kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych Banku (...) SA. Przy czym ani w Umowie ani w Regulaminie nie określono precyzyjnych, jasnych i możliwych do zweryfikowania przez Kredytobiorcę zasad ustalania tych kursów przez Bank. W szczególności stwierdzić należy, iż zawarte w § 8 ust. 3 zdanie 2 Regulaminu, postanowienie, iż Tabela Kursów Walut Obcych ustalana jest nie rzadziej niż raz dziennie, na podstawie kwotowań rynkowych poszczególnych par walut przy możliwym odchyleniu dla kursu kupna i kursu sprzedaży nie większym niż 10% od kwotowań rynkowych, nie stanowi określenia jasnych, przejrzystych i weryfikowalnych zasad ustalania kursów waluty przez Bank. Nie wyjaśniono w szczególności, co oznaczają i skąd są brane przez Bank „kwotowania rynkowe” ani też nie wskazano, jakimi kryteriami Bank kieruje się dodając do tych kwotowań kwotę stanowiącą do 10%. Powyższa „definicja” stanowiła zatem definicję *ignotum per ignotum*. Z pewnością zaś w oparciu o wskazane w niej kryteria konsument nie mógł sam zweryfikować, czy kursy waluty w Tabeli Kursów Walut Obcych ustalone zostały zgodnie z zasadami ustalonymi przez Bank, skoro zasady te nie zostały mu przedstawione ani wyjaśnione. Kursy te mogły być zatem ustalane przez Bank dowolnie i bez ograniczeń. Takie ukształtowanie postanowień umownych oznaczało zatem, iż wyłącznie jednej stronie umowy przyznano nieograniczone uprawnienie do określenia wysokości kursów waluty, na podstawie których ustalone miały być zarówno saldo kredytu w dniu wypłaty jak i wysokość podlegających spłacie rat. Prowadziło to z kolei do tego, że na etapie wykonywania umowy, to wyłącznie jedna strona umowy poprzez ustalenie kursu kupna i kursu sprzedaży walut w Tabeli mogła dokonywać w sposób nieograniczony i dowolny określenia i zmiany wysokości świadczenia drugiej strony (zarówno przy wypłacie kredytu jak i przy spłacie rat kredytu).

Na marginesie dodać należy, iż okoliczność, czy oraz w jakim zakresie pozwany Bank korzystał z możliwości dowolnej modyfikacji stosunku zobowiązaniowego poprzez określenie kwoty świadczenia, czy też stosowany przez niego kurs był kursem rynkowym, nie ma znaczenia, gdyż istotna jest okoliczność, iż w przedmiotowej Umowie Bankowi zapewniono taką możliwość.

Reasumując powyższe – w ocenie Sądu, postanowienia przedmiotowej Umowy – dotyczące określenia mechanizmu indeksacji poprzez przyznanie wyłącznie jednej ze stron umowy możliwości dowolnego i nieograniczonego modyfikowania wysokości świadczenia przez określenie kursu waluty, będącego podstawą przeliczeń, dokonywanych na podstawie Umowy – są sprzeczne z art. 353¹ k.c., gdyż naruszają granice swobody umów, tj. sprzeciwiają się naturze stosunku zobowiązaniowego.

Skoro przedmiotowa Umowa sprzeczna jest z ustawą, tj. z art. 353¹ k.c., to stwierdzić należało, iż wypełniona została dyspozycja art. 58 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W ocenie Sądu, brak jest zaś takich przepisów ustawy, którymi można by zastąpić postanowienia dotyczące indeksacji.

Stosownie natomiast do § 3 art. 58 k.c. jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Mając powyższe na uwadze, ustalić należało, czy przedmiotowa Umowa może pozostać w mocy co do pozostałych postanowień umownych, tj. czy z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością Umowa ta i tak zostałaby przez strony zawarta.

W ocenie Sądu, przedmiotowa Umowa nie zostałaby zawarta bez postanowień dotkniętych nieważnością. Z samego stanowiska procesowego strony pozwanej wynika, że nie zgodziłaby się ona na zawarcie umowy o kredyt wypłacony w PLN z zastosowaniem stawki referencyjnej właściwej dla waluty CHF, a więc stawki LIBOR. Ponadto zwrócić należy uwagę na to, że kredyty takie (złotowe z oprocentowaniem LIBOR) – choć nie zostały zakazane przez ustawę – w praktyce nigdy nie były udzielane przez banki.

Wobec tego, że sporna Umowa nie zostałaby zawarta bez kwestionowanych postanowień umownych, dotyczących mechanizmu indeksacji, uznać należało ją za nieważną w całości. Przy czym, w ocenie Sądu, sprzeczność z ustawą postanowień, odsyłających do – tworzonej jednostronnie przez Bank – Tabeli Kursów, prowadzi do upadku całego mechanizmu indeksacji, gdyż bez tego odesłania nie byłoby możliwe ustalenie wysokości świadczeń stron Umowy.

Dodać również należy, iż sama świadomość stron istnienia w Umowie zapisów odsyłających do Tabeli Kursów nie ma znaczenia dla oceny ważności tej Umowy pod kątem zgodności z prawem. Nieważna umowa nie staje się bowiem ważna z tego powodu, że jej strony miały świadomość istnienia zapisów, skutkujących jej nieważnością.

W tym miejscu wskazać należy, iż okoliczność, że powodowie przez wiele lat wykonywali sporną Umowę, nie pozbawia ich uprawnienia do zakwestionowania postanowień umownych, na podstawie których dotychczas spełniali świadczenia na rzecz Banku. Wskazać przy tym należy, że chociaż ograniczenia swobody umów obowiązują z mocy prawa, to faktycznie nie wywołają skutku prawnego, jeśli żadna ze stron umowy jej nie zakwestionuje. W konsekwencji np. kontrakt sprzeczny z ustawą może zostać zawarty i być wykonywany tak długo, jak obie strony się na to godzą i żadna nie wystąpi do sądu o stwierdzenie nieważności tej umowy ze względu na naruszenie art. 353¹ k.c. (tak Komentarz do k.c. pod red. Konrada Osajdy, teza 38. do art. 353¹ k.c.).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż wieloletnie wykonywanie przez strony spornej Umowy nie stanowiło przeszkody do badania, czy jej postanowienia zgodne są z ustawą oraz ostatecznie do ustalenia, że jest ona nieważna.

II. ABUZYWNOŚĆ KWESTIONOWANYCH POSTANOWIEŃ UMOWNYCH

Z uwagi na rozbieżności w doktrynie i orzecznictwie co do zasadności zarzutów dotyczących nieważności umów o kredyt indeksowany do waluty obcej z powodu sprzeczności z ustawą, w dalszej kolejności rozważyć należało także podniesione przez powodów zarzuty dotyczące abuzywności w/w postanowień umownych.

Przy założeniu, że przedmiotowa Umowa nie byłaby nieważna z wyżej podanych już względów, stwierdzić należałoby, iż postanowienia tej Umowy dotyczące mechanizmu indeksacji stanowią klauzule abuzywne i jako takie nie wiążą powodów. Przy czym – z niżej podanych względów – abuzywność ta prowadzi w konsekwencji do nieważności całej Umowy.

Przepis art. 385¹ § 1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które nie zostały z nim indywidualnie uzgodnione, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to jedynie postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z art. 385¹ § 2

k.c., zamieszczona w umowie klauzula abuzywna nie wiąże konsumenta, a strony są związane umową w pozostałym zakresie.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie w/w przesłanki określone w powołanym przepisie, pozwalające uznać postanowienia łączącej strony Umowy dotyczące mechanizmu indeksacji, za klauzule abuzywne.

Z dowodów zgromadzonych w sprawie jednoznacznie wynika, że pozwany Banku zawarł przedmiotową Umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie czynności bankowych (art. 43¹ k.c.), natomiast powodowie zawarli ją jako konsumenci (art. 22¹ k.c.). Środki pochodzące z kredytu miały zostać przeznaczone – i faktycznie zostały przeznaczone – na zakup lokalu mieszkalnego, służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych powodów. Powodowie w chwili zawierania Umowy nie prowadzili działalności gospodarczej. Ponadto status powodów jako konsumentów nie był kwestionowany przez stronę pozwaną.

Nie budziło również wątpliwości, że postanowienia przedmiotowej Umowy, dotyczące indeksacji, nie były uzgadniane z powodami indywidualnie przed zawarciem Umowy. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Przy czym należy podkreślić, że wzorce są to klauzule, opracowane przed zawarciem umowy i wprowadzane do stosunku prawnego przez jedną ze stron w ten sposób, że druga strona nie ma wpływu na ich treść. Są one zwykle opracowywane w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego i w sposób jednolity określają one treść przyszłych umów, stąd strona która wyraziła zgodę na stosowanie wzorca nie może zmieniać jego treści według swojej woli. Ciężar dowodu, że dane postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Natomiast strona pozwana w niniejszej sprawie nie wykazała, aby powodowie mieli jakikolwiek wpływ na postanowienia umowne dotyczące indeksacji. Samo zaakceptowanie przez powodów kwestionowanych postanowień poprzez podpisanie przedmiotowej Umowy nie oznacza, że postanowienia te zostały z nimi indywidualnie uzgodnione bądź że mieli realny wpływ na ich treść.

Kolejno wskazać należy, iż sporne postanowienia stanowią główny przedmiot umowy (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 11 grudnia 2019 roku w sprawie V CSK 382/18 i w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III CSK 159/15 oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 14 marca 2019 roku w sprawie D. C-118/17 i w wyroku z 12 lutego 2014 roku w sprawie K. C.-26/13 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19). W związku z tym ustalić należało, czy sformułowane zostały one w sposób jednoznaczny. W ocenie Sądu, postanowienia te nie spełniają tego kryterium. Na podstawie kwestionowanych postanowień umownych nie było bowiem możliwe precyzyjne określenie kwoty kredytu w CHF oraz kwoty spłaty bez odniesienia do Tabeli Kursów, tworzonej jednostronnie przez Bank. Przy czym – o czym była już mowa wyżej – ani w Umowie ani w Regulaminie nie zostały określone w jednoznaczny i weryfikowalny sposób kryteria, w oparciu o które Bank ustalał kursy walut, w tym nie wskazano żadnych kryteriów co do górnej granicy kursów ustalanych jednostronnie przez Bank.

W powołanym wyżej wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako „TSUE” lub „Trybunał Sprawiedliwości”) w sprawie C-26/13 wskazano, że ocena tego, czy warunek umowy został wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinna uwzględniać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności informacje udzielone konsumentowi przy zawarciu umowy oraz nie powinna ograniczać się do aspektów ściśle formalnych i językowych, a uwzględniać również konsekwencje ekonomiczne zastosowania warunku i jego ewentualny stosunek do pozostałych warunków umownych.

Mając powyższe na uwadze, rozważyć należało także, czy informacje udzielone powodom przez pozwanego Banku były wystarczające do podjęcia przez nich świadomej i rozważnej decyzji.

Zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 20 września 2018 roku w sprawie C-51/17 warunki umowy powinny być wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, co zobowiązuje instytucje finansowe do dostarczenia kredytobiorcom informacji wystarczających do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Wymóg ten oznacza zatem, że warunek

dotyczący ryzyka kursowego musi zostać zrozumiany przez konsumenta. Ponadto w wyroku z dnia 10 czerwca 2021 roku w sprawie C-609/16 TSUE potwierdził wyrażane już we wcześniejszych wyrokach stanowisko, że wymogu przejrzystości warunków umownych nie można zawęzić do zrozumiałości tych warunków pod względem formalnym i gramatycznym. Ponieważ ustanowiony przez dyrektywę nr 93/13 system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca, między innymi ze względu na stopień poinformowania, ów wymóg wyrażania warunków umownych prostym i zrozumiałym językiem, a więc wymóg przejrzystości ustanowiony w tej dyrektywie, musi podlegać wykładni rozszerzającej (wyrok z dnia 03 marca 2020 roku w sprawie C#125/18).

Wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w Warszawie (wyrok z dnia 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19), że świadomość ryzyka kursowego to taki stan, w którym kredytobiorca w chwili zawierania umowy kredytu ma wiedzę, jak kształtowałoby się jego zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku silnej deprecjacji złotówki względem danej waluty obcej, z której kursem dany kredyt został powiązany, ale w oparciu o treść umowy kredytu, która ma zostać zawarta, a nie przez bliżej niedookreślone symulacje, które mogą być powiązane z jej treścią.

Natomiast z dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie nie wynika, aby strona pozwana sprostowała powyższemu obowiązkowi. Nie wynika z nich bowiem, aby pozwany Bank przed zawarciem przedmiotowej Umowy, wykonując ciążący na nim obowiązek informacyjny, przedstawił w rzetelny sposób informację o tym, że mogą wystąpić znaczne wahania kursu waluty indeksacji, co może mieć znaczący wpływ na wysokość raty kredytowej. Nie przedstawiono w szczególności powodom – którzy nie uzyskiwali dochodów w walucie indeksacji – symulacji rat kredytowych przy założeniu radykalnego wzrostu kursu CHF. Przy czym wskazać należy, iż ciężar dowodu w powyższym zakresie spoczywał na stronie pozwanej, która nie przedstawiła dowodu na wykazanie faktu wywiązania się w sposób rzetelny z obowiązku informacyjnego wobec powodów.

W ocenie Sądu, podpisanie przez powodów sporządzonej na formularzu Banku – a więc opracowanej przez stronę pozwaną – „Informacji dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej” samo przez się nie oznacza, że pozwany Bank wypełnił w sposób należyty obowiązek informacyjny. Udzielana Kredytobiorcy informacja o ryzyku kursowym powinna być jasna i zrozumiała dla niego. W taki też sposób powinien być mu przedstawiony, a w miarę potrzeby zobrazowany na przykładach (symulacjach, wykresach), mechanizm przeliczeniowy. Zawarta w powyższym formularzu informacja o ryzyku kursowym była bardzo ogólna, zaś podany przykład dotyczący wahań kursowych ograniczał się wyłącznie do jednej sytuacji, w której przedstawiano wysokość raty kredytowej przy założeniu, że kurs CHF wzrósłby o 10,88% (tj. o wartość stanowiącą różnicę pomiędzy maksymalnym i minimalnym kursem CHF z okresu ostatnich 12 miesięcy). Wskazano, że rata ta wynosiłaby 381,15 zł, a więc w porównaniu do aktualnej na datę sporządzenia symulacji, wynoszącej 343,74 zł, byłaby niewiele od niej wyższa.

Powyższego wymogu udzielenia jasnych i wyczerpujących informacji o ryzyku kursowym, w ocenie Sądu, nie spełnia również zawarcie w samej treści Umowy ogólnej informacji o tym, że „zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania mają wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo odsetkowej” (§ 2 ust. 2 zdanie 2 in fine Umowy).

Nie można uznać, że powodowie w oparciu o przedstawione im informacje mogli zakładać, że istnieje realne ryzyko gwałtownego i radykalnego wzrostu kursu CHF wobec waluty PLN oraz że uzyskali od Banku informacje pozwalające im ocenić, jakie konsekwencje ekonomiczne ma dla ich zobowiązania radykalny wzrost kursu waluty CHF.

Dodać należy, iż gdyby powodom rzeczywiście zostało należycie wyjaśnione znaczenie zmiany kursu waluty i ponoszonego ryzyka, to założyć można, iż nie decydowałiby się na kredyt powiązany z kursem waluty obcej w sposób wadliwy w perspektywie jego spłacania przez kilkadziesiąt lat. Gdyby kredytujący Bank zamierzał wystarczająco poinformować kredytobiorcę będącego osobą fizyczną – konsumentem o niebezpieczeństwach wynikających z kredytu powiązanego z kursem waluty obcej, to nie proponowałby w ogóle zawierania takich umów kredytowych, zdając sobie sprawę jako profesjonalista, że umowa taka może zostać łatwo oceniona jako nieuczciwa (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 października 2019 roku w sprawie IV CSK 309/18).

Wobec uznania, że kwestionowane postanowienia umowne (§ 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 Umowy) odnosiły się do świadczenia głównego i nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, możliwe było przejście do badania kolejnych przesłanek z art. 385¹ k.c.

W ocenie Sądu, kwestionowane postanowienia umowne kształtują prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy.

Przez rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom (w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego) oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku (tak w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 października 2020 roku, w sprawie I ACa 709/19). Ocena zachowań w świetle dobrych obyczajów następuje najczęściej poprzez odwołanie się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, uznawane są za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdy można rozsądnie założyć, że kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy i słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie się spodziewać, że konsument zaakceptowałby w ramach negocjacji klauzulę będącą źródłem braku równowagi stron (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2016 roku w sprawie I CSK 125/15 i z dnia 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III C 159/17).

Sąd orzekający w niniejszym składzie w pełni podziela ugruntowany już w orzecznictwie pogląd, iż niejasny i niepoddający się weryfikacji mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III C 159/17).

Ponadto niewątpliwie dobre obyczaje narusza także całkowite i nieograniczone obciążenie konsumenta ryzykiem zmiany kursu walut (tak w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20). Wskazać w tym miejscu należy, iż w chwili spłaty pierwszej raty kapitałowo – odsetkowej 28 lutego 2007 roku kwota wpłaty powodów w PLN została przeliczona przez Bank na CHF po kursie wynoszącym 1 CHF = 2,4844228 PLN, natomiast w dniu spłaty raty kapitałowo – odsetkowej 30 listopada 2020 roku Bank przeliczył kwotę wpłaty powodów w PLN na CHF po kursie wynoszącym 1 CHF = 4,1476949 PLN, a więc kurs waluty CHF w tym czasie wzrósł blisko dwukrotnie.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, że obciążenie powodów praktycznie nieograniczonym ryzykiem kursowym oraz niepoinformowanie ich o konsekwencjach zawarcia umowy, godziło w ich interesy. Nie było ono przy tym uzasadnione usprawiedliwionymi interesami Banku. Dodatkowo sam mechanizm indeksacji, o czym była mowa wyżej, został przez pozwany Bank skonstruowany w sposób nieuczciwy i rażąco naruszający interesy konsumenta.

Zgodnie natomiast z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Dodać należy, iż dla oceny danego postanowienia na podstawie art. 385¹ k.c. nie ma żadnego znaczenia sposób wykonywania umowy przez strony. W okolicznościach niniejszej sprawy nie podlegało zatem badaniu i nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy pozwany Bank korzystał z możliwości, wynikających ze spornych postanowień umownych, a więc czy ustalane przez niego kursy walut w Tabeli Kursów były zawyżone w stosunku do kursów NBP lub kursów ustalanych przez inne banki. Postanowienie jest niedozwolone, jeśli stwarza dla przedsiębiorcy samą możliwość działania w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta. Za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta

uznać należy już samo skonstruowanie mechanizmu ustalania wartości świadczenia jednostronnie przez Bank, ponieważ mechanizm ten narusza równowagę kontraktową, umożliwiając przedsiębiorcy wpływ na kształtowanie obowiązków umownych konsumenta.

Rozważając kwestię abuzywności spornych postanowień umownych, Sąd miał także na uwadze, że były one już przedmiotem kontroli przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w wyroku z dnia 14 grudnia 2010 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt XVII AmC 426/09, uznał za niedozwolone i zakazał Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. wykorzystywania w obrocie z konsumentami m.in. postanowień wzorca umowy o następującej treści:

- „Kredyt jest indeksowany do CHF/USD/EUR, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF/USD/EUR według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy.”,

- „W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.”.

Na podstawie powyższego prawomocnego wyroku w dniu 15 maja 2012 roku cytowane postanowienia wpisane zostały do rejestru klauzul niedozwolonych, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pod numerami odpowiednio 3178 i 3179.

Powyższe także stanowi argument za uznaniem w niniejszej sprawie kwestionowanych postanowień umownych za klauzule abuzywne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 roku, w sprawie III CZP 17/15; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 lipca 2021 roku w sprawie I CSKP 222/21, LEX nr 3218438).

Następnie podnieść należy, iż w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie C-19/20 Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

Ponadto zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20 w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku. Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, to takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniałoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez sam brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal mogliby oni dostrzegać korzyść w stosowaniu rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców. TSUE w wyroku tym wskazał, że jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym. Ponadto TSUE dodał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane przez skutki wynikające również z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, w przypadku gdy strony umowy wyrażą na to zgodę.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż po pierwsze – po wyeliminowaniu z Umowy postanowień abuzywnych (§ 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 Umowy) nie było możliwe uzupełnienie powstałych na skutek tego luk np. średnim kursem NBP – jak chciała tego strona pozwana. Po drugie – wskazać należy, iż po wyeliminowaniu z Umowy spornych klauzul i niezastąpieniu ich innymi postanowieniami Umowa ta nie może nadal obowiązywać z niżej podanych względów.

W pierwszej kolejności powtórzyć należy, iż opisywane we wcześniejszej części uzasadnienia klauzule indeksacyjne, stanowią element określający główne świadczenie stron umowy o kredyt indeksowany. Wobec tego, stwierdzić należy, iż usunięcie postanowienia określającego główne świadczenia stron, prowadzi do tego, że pomiędzy stronami brak jest zgody na zawarcie umowy. To prowadzi zaś do wniosku, że na skutek stwierdzenia abuzywności wskazanych postanowień umownych i ich wyeliminowania z Umowy dochodzi do jej upadku.

Kolejno wskazać należy, iż wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy postanowień dotyczących indeksacji, odsyłających do Tabeli Kursów, prowadzi nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również pośrednio do zamknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją. Klauzula dotycząca ryzyka wymiany określa główny przedmiot umowy kredytu indeksowanego. Usunięcie tych postanowień z umowy powoduje, że umowa ta nie może nadal obowiązywać bez tych warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (por. powołany już wyżej wyrok TSUE w sprawie C-260/18).

Po wyeliminowaniu z umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej postanowień dotyczących indeksacji – a więc postanowień wyznaczających naturę tego stosunku zobowiązaniowego – umowę należałoby zatem uznać za nieważną na podstawie art. 353¹ k.c. jako sprzeczną z naturą zobowiązania. Wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy klauzul indeksacyjnych doprowadziłoby bowiem do takiego zniekształcenia tego stosunku zobowiązaniowego, że nie odpowiadałby on już jego naturze, której istotą jest wprowadzenie postanowień dotyczących indeksacji, pozwalających na ustalenie salda zadłużenia w walucie obcej a następnie zastosowanie do tak ustalonego salda zadłużenia oprocentowania ustalonego według stawki LIBOR.

Reasumując – niezależnie od tego, czy przedmiotową Umowę uznać za nieważną na skutek sprzeczności postanowień dotyczących mechanizmu indeksacji z art. 353¹ k.c., czy też uznać ją za nieważną z powodu stwierdzenia abuzywności tych postanowień (prowadzącej w konsekwencji do nieważności Umowy), rozstrzygnięcie co do żądań powodów byłoby identyczne.

III. ŻĄDANIE USTALENIA NA PODSTAWIE ART. 189 K.P.C.

Odnośnie roszczenia głównego o ustalenie, stwierdzić należy, iż mają interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego, wynikającego z przedmiotowej Umowy.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przepis art. 189 k.p.c. ma charakter przepisu materialnoprawnego, gdyż stanowi podstawę prawną powództw o ustalenie stosunku prawnego oraz o ustalenie prawa, i to zarówno ustalenie pozytywne, jak i negatywne. Przedmiotem ustalenia w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c. mogą być prawa i stosunki prawne, dla ustalenia których właściwa jest droga procesu cywilnego (np. ustalenie nieważności umowy, ugody sądowej, testamentu). Przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest interes prawny, rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2011 roku, II CSK 568/10, Lex nr 932343).

Interes prawny istnieje wówczas, gdy zachodzi niepewność stosunku prawnego lub prawa, wynikająca z obecnego lub przewidywanego ich naruszenia lub kwestionowania. Brak interesu zachodzi wtedy, gdy sfera prawna powoda nie została naruszona lub zagrożona, bo jego prawo już zostało naruszone albo powstały określone roszczenia i może osiągnąć pełniejszą ochronę swych praw, bo może dochodzić zobowiązania pozwanego do określonego zachowania

- świadczenia lub wykorzystać inne środki ochrony prawnej prowadzące do takiego samego rezultatu. Zasada ta nie ma charakteru bezwzględnego, bo powód nie traci interesu, jeżeli ochrona jego sfery prawnej wymaga wykazania, że stosunek prawny ma inną treść, w szczególności, gdy umowa jest zawarta na długi czas, a wyrok w sprawie o świadczenie za wcześniejszy okres (roszczenia dodatkowe zgłoszone przez powoda) nie usunie niepewności w zakresie wszystkich skutków prawnych mogących wyniknąć z tego stosunku w przyszłości (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 25 października 2018 roku, I ACa 623/17, Lex nr 2583325).

Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20, że wniesienie powództwa o zapłatę nie rozstrzygnie w sposób całkowity istniejącego pomiędzy stronami sporu co do związania ich umową kredytową. Będzie bowiem rozstrzygało spór za okresy czasu, które już upłynęły. Natomiast w sposób pełny interesy powodów zabezpieczy ustalenie, czy w istocie strony są związane zawartą umową. Rozstrzygnie bowiem kwestię dla powodów podstawową, czy wiąże ich ze stroną pozwaną umowa kredytowa, czy też nie. Ustalenie nieważności umowy kredytowej da podstawę do dokonania wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami. Przede wszystkim zaś usunie niepewność po stronie powodów, czy mają nadal spłacać raty kredytu.

Zważywszy na powyższe, Sąd uwzględnił żądanie powodów i w pkt I sentencji wyroku ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny NR KH/ (...), zawarta pomiędzy stronami postępowania w dniu 16 stycznia 2007 roku, jest nieważna.

IV. ŻĄDANIE ZAPŁATY

Wobec ustalenia, że przedmiotowa Umowa jest nieważna, a więc, że wynikający z niej stosunek prawny nie istnieje, strony powinny zwrócić sobie – zgodnie z teorią dwóch kondykcji – kwoty świadczone na podstawie tejże Umowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 roku, w sprawie III CZP 11/20 oraz uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 07 maja 2021 roku w sprawie III CZP 6/21). Przypomnieć należy jedynie, że teoria dwóch kondykcji polega na tym, że każda ze stron ma własne roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia: bank o zwrot kwoty wypłaconego nominalnie kredytu, a kredytobiorca o zwrot świadczeń spełnionych na rzecz banku.

Na uwzględnienie zasługiwało zatem żądanie powodów o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kwot stanowiących sumę wpłat dokonanych przez nich na rzecz Banku na podstawie przedmiotowej Umowy w okresie wskazanym w pozwie i piśmie rozszerzającym żądanie pozwu.

Podstawę prawną powyższego żądania powodów stanowiły przepisy art. 405 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Stosownie do art. 410 § 1 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Przepis art. 410 § 2 k.c. stanowi zaś, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powodowie po ostatecznym sformułowaniu żądania głównego o zapłatę domagali się zasądzenia od strony pozwanej na ich rzecz kwoty 121 613,52 zł, stanowiącej sumę rat kapitałowo – odsetkowych, wpłaconych przez nich stronie pozwanej w okresie od 28 lutego 2007 roku do 08 marca 2021 roku. Z załączonych do pozwu dowodów w postaci zaświadczenia, wystawionego przez pozwanego Bank, oraz potwierdzeń przelewów – które nie były kwestionowane przez strony postępowania – wynika, że suma wpłat powodów w w/w okresie wynosiła właśnie tyle, ile powodowie wskazali w pozwie i piśmie rozszerzającym żądanie pozwu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w pkt II sentencji wyroku zasądził w/w kwotę od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego. Sąd miał przy tym na uwadze, że powodowie zarówno w chwili zawarcia Umowy, w chwili spłacania kredytu, jak i w chwili zamknięcia rozprawy byli małżeństwem, istniał pomiędzy nimi ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej oraz kredyt spłacali ze środków z majątku wspólnego.

V. ODSETKI

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Sąd uznał, że tygodniowy termin był wystarczający na spełnienie przez stronę pozwaną świadczenia powodów w razie uznania go za zasadne. Skoro odpis pozwu został doręczony stronie pozwanej w dniu 24 maja 2021 roku (k. 117), to odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty wskazanej w pozwie (85 452,97 zł) zostały zasądzone od 8-go dnia po doręczeniu stronie pozwanej odpisu pozwu a więc od 01 czerwca 2021 roku, do dnia zapłaty. Co do odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty, o jaką powodowie rozszerzyli żądanie pozwu (36 160,55 zł), to zasądzone zostały one od dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pisma rozszerzającego żądanie pozwu, a więc od dnia 11 lutego 2022 roku, do dnia zapłaty.

Wobec powyższego, Sąd w pkt III sentencji wyroku oddalił żądanie odsetkowe powodów w pozostałym zakresie.

VI. ZARZUT PRZEDAWNIENIA

Na zakończenie wskazać należy, iż Sąd nie podzielił zarzutu strony pozwanej dotyczącego przedawnienia roszczeń pieniężnych powodów. W ocenie Sądu, roszczenie powodów o zapłatę nie ma charakteru okresowego, a więc nie ma do niego zastosowania 3-letni termin przedawnienia, lecz ogólny 10 – letni termin przedawnienia roszczeń (zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2018 roku, poz. 1104). Co do zaś kwestii początku biegu terminu przedawnienia, to w niniejszej sprawie, Sąd – podziеляjąc argumentację, zawartą w wyroku TSUE z dnia 22 kwietnia 2021 roku w sprawie C-485/19 – uznał, że termin przedawnienia roszczenia powodów o zwrot kwot wpłaconych na podstawie niedozwolonych postanowień umownych – skutkujących nieważnością umowy – a więc o zwrot świadczenia nienależnego, zaczął biec dla powodów nie od chwili dokonania poszczególnych wpłat, lecz od chwili, kiedy powodowie uświadomili sobie istnienie w Umowie nieuczciwych postanowień umownych, co w niniejszej sprawie nastąpiło – jak zeznali powodowie około 2017 – 2018 roku (k. 374 – 375). Skoro zatem pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w marcu 2021 roku, to stwierdzić należało, iż roszczenie powodów o zapłatę nie przedawniło się.

VII. ZARZUT NADUŻYCIA PRAWA PODMIOTOWEGO

Sąd nie podzielił także zarzutu strony pozwanej dotyczącego naruszenia przez powodów art. 5 k.c. Zgodnie z tym przepisem nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. W ocenie Sądu, strona pozwana, która w przedmiotowej Umowie zastosowała postanowienia nieuczciwe, nie może skutecznie czynić powodom zarzutu z tego powodu, że dochodzą swoich roszczeń w związku ze stosowaniem przez Bank klauzul abuzywnych. Zgodnie bowiem z tzw. „zasadą czystych rąk” na nadużycie prawa podmiotowego przez przeciwnika procesowego, nie może skutecznie powołać się strona, która sama narusza zasady współzycia społecznego.

VIII. KOSZTY PROCESU

O kosztach postępowania (pkt IV sentencji wyroku) Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., obciążając nimi w całości stronę pozwaną, uznając, że powodowie ulegli tylko w nieznaczej części swego żądania. Na zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego kwotę 11 864 zł składały się: opłata sądowa od pozwu w wysokość 1 000 zł, opłata sądowa od pisma rozszerzającego żądanie pozwu w wysokość 30 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powodów, będącego radcą prawnym, w wysokości 10 800 zł (zgodnie z § 2 pkt 7

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych t.j. Dz.U. z 2018 roku poz. 265) oraz kwota 34 zł tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw. Na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. od zasądzonych kosztów procesu Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)